

Konwencja bońska (CMS) i wynikające z niej porozumienia

Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (CMS), tzw. konwencja bońska, została sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. Wspólnota Europejska jest stroną konwencji od dnia 1 listopada 1983 r., a Polska - od 1 maja 1996 r. Celem konwencji jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego. Za migrujące uważa się te gatunki (lub niższe grupy taksonomiczne), z których znaczna liczba osobników w sposób cykliczny i możliwy do przewidzenia przekracza granice państw w różnych cyklach życiowych. Dla celów ich ochrony konieczne są zgodne wysiłki wszystkich państw posiadających jurysdykcję nad obszarami, w których te zwierzęta przebywają.

Tekst Konwencji zawiera dwa załączniki. W załączniku I wymienione są gatunki zwierząt zagrożonych wyginięciem. Strony konwencji są zobowiązane w stosunku do gatunków zwierząt wymienionych w załączniku I do:

- ochrony, a jeżeli to możliwe, odtworzenia ich siedlisk,
- zapobiegania niekorzystnym oddziaływaniom na dane gatunki,
- wydania zakazu pozyskiwania zwierząt (w tym chwytania, zabijania czy wybierania jaj), przy uwzględnieniu systemu wyjątków takich jak pozyskiwanie do celów naukowych.

W załączniku II wymienione są zwierzęta mające nieodpowiedni stan zachowania, dla których istnieje konieczność zawarcia porozumień międzynarodowych. Polska jest stroną dwóch takich porozumień - dotyczących ochrony nietoperzy (EUROBATS) i małych walenii (ASCOBANS).

Innym typem umów międzynarodowych zawieranych pod auspicjami konwencji bońskiej są umowy o współpracy (ang. *Memorandum of Understanding*) dotyczące pojedynczych gatunków. Memorandum ma na celu uzgodnienie działań przeciwdziałających głównym czynnikom niekorzystnie oddziałującym na gatunek wędrowny. W przypadku ptaków, dla niektórych państw przystępujących do memorandum zadaniem jest ochrona miejsc lęgowych, dla innych zimowisk, a jeszcze dla innych siedlisk, z których dany gatunek korzysta podczas migracji. Polska jest stroną jednego memorandum dotyczącego ochrony wodniczki (*Acrocephalus paludicola*).

W większości wypadków ochrona gatunków jest tożsama z ochroną lub - w miarę możliwości - odtwarzaniem siedlisk. Równocześnie kładzie się nacisk na działania eliminujące lub kompensujące wpływ różnego rodzaju przeszkód na wędrowki zwierząt. Dotyczy to linii wysokiego napięcia, farm wiatrowych, kłusownictwa, przyłowu, użycia pewnych typów sieci rybackich itp. W ramach memorandum albo też samodzielnie funkcjonują plany działań dla poszczególnych gatunków. Plany te są przygotowane oddzielnie przez każde państwo zainteresowane ochroną danego gatunku. Określają one działania, jakie należy podjąć, aby liczebność gatunku i zajmowany przez niego areał w najbliższej przyszłości nie zmieniły się, a w okresie długoterminowym sytuacja gatunku uległa poprawie. Dla wielu gatunków wprowadza się lub podnosi status ochronny. Duży nacisk kładziony jest na monitoring, który pozwala ocenić efektywność realizowanych planów, określić trendy liczebności gatunku i odpowiednio modyfikować podejmowane działania.

Organem decyzyjnym konwencji jest Konferencja Stron Konwencji (COP), której sesje odbywają się w cyklu trzyletnim. COP jest organem uprawnionym do przeprowadzania oceny stanu zachowania gatunków wędrownych i w konsekwencji dokonywania przeglądu wykazów wymienionych w załącznikach I i II konwencji.

Pomiędzy sesjami Konferencji Stron decyzje w niektórych sprawach podejmuje Komitet Stały, wybierany podczas sesji. Organem doradczym jest Rada Naukowa Konwencji. Bieżącą koordynacją prac i realizacją postanowień zajmuje się Sekretariat Konwencji, mieszczący się w Bonn.

Przydatne linki:

[Oficjalna strona internetowa konwencji](#)

Raport z wdrażania konwencji w Polsce za okres 05.2014 - 04.2017: [wersja polska \(plik .doc, 2,70 MB\)](#), [wersja angielska](#)

[Raport z wdrażania konwencji w Polsce za okres 2011-2014 \(plik .pdf, 1,39 MB\)](#)

[Raport z wdrażania konwencji w Polsce za okres 2008-2010 \(plik .pdf, 1,14 MB\)](#)

[Konwencja bońska - raport dotyczący analizy ustaleń po IX Konferencji Stron \(plik .pdf, 812 kB\)](#)